

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Marian Buliński

SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 20 lutego 2018 r.

w sprawie **A.A.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 k.k. i
innych

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 20 września 2012 r.,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 5 czerwca 2012 r.,

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić wniosek;**
- 2. zwolnić A.A. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania wznowieniowego.**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. – Kancelaria Adwokacka w W. – kwotę 442,80 zł, w tym 23% podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i złożenie wniosku o wznowienie postępowania.**

UZASADNIENIE

We wskazanym na wstępie, prawomocnie zakończonym postępowaniu A. A. został skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności za usiłowanie dokonania w

dniu 27 sierpnia 2011 r. w [...] przy ul. S. 245 zabójstwa P. P., tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a nadto za popełnienie w tym samym czasie i miejscu trzech innych przestępstw, z tego dwóch zakwalifikowanych na podstawie art. 160 § k.k. i art. 157 § 1 w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wreszcie zaś za dokonany w sierpniu 2011 r. w [...] czyn określony w art. 204 § 2 k.k. Skazanemu wymierzono łączną karę 12 lat pozbawienia wolności, a podlegający kontroli instancyjnej wyrok Sądu pierwszej instancji został zmieniony przez Sąd Apelacyjny jedynie w odniesieniu do korzyści majątkowej uzyskanej z przestępstwa określonego w art. 204 § 2 k.k. Wniesioną od tego wyroku kasację obrońcy Sąd Najwyższy oddalił, postanowieniem z dnia 10 października 2013 r., sygn. akt V KK 85/13, jako oczywiście bezzasadną.

Skazany ubiegał się już o wznowienie opisanego postępowania, w sprawie V KO 66/16, jednak wniosek jego obrońcy, złożony na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., wskazujący na potrzebę dopuszczenia dowodu z zeznań świadka M. P. – na okoliczność przebiegu wydarzeń, jakie miały miejsce w dniu 27 sierpnia 2011 r. w [...] przy ul. S. – został oddalony postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r.

Obecnie obrońca A. A., przywołując ponownie podstawę art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., wniósł o wznowienie tego postępowania oraz o uchylenie wyroków Sądów obu instancji w zakresie skazującym za czyny z pkt. I-IV i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. We wniosku tym, jak również w jego uzupełnieniu podniósł, że „w realiach sprawy doszło do ujawnienia nowych dowodów, które wskazują na zgoła inny przebieg zdarzenia z dnia 27 sierpnia 2011 r. z udziałem skazanego od ustalonego przez Sąd I i II Instancji”. W tym zakresie powołał się na osobę M.P., nieprzesłuchanej w zakończonym postępowaniu uczestniczką zdarzeń na posesji przy ul. Starołęckiej. Jak zaznaczył, osoba o tych personaliach wprawdzie złożyła zeznania, ale nie była to osoba właściwa, a jej poszukiwań w postępowaniu zaniechano. Obrońca przedłożył oświadczenie podpisane nazwiskiem M.P., datowane na dzień 22 lipca 2015 r., z uwidocznionym adresem, i na tej podstawie zażądał przesłuchania wymienionej osoby jako świadka. Dołączył ponadto do wniosku oświadczenie podpisane przez A. N.,

datowane na dzień 23 września 2013 r., świadka w zakończonym postępowaniu, która obecnie „uzupełniła” swoje zeznania. Zdaniem obrońcy, treść oświadczeń obu obserwatorek początkowej fazy zdarzenia przemawia za uznaniem, że skazany, prowokowany przez P. P. i atakowany, bronił się przed zamachem na swoje życie i zdrowie. W konsekwencji autor wniosku wywiódł, że wypowiedzi tych osób podważają wiarygodność zgromadzonych w sprawie dowodów i świadczą, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo ustalenia, iż skazany działał w warunkach art. 25 § 1 k.k., co uzasadnia wznowienie postępowania.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł na piśmie o oddalenie wniosku, podnosząc w szczególności, że jego autor nie wykazał, iż przesłuchana w postępowaniu przygotowawczym M.P. jest inną osobą, tj. tą, o której przesłuchanie zawniósł obecnie obrońca. Zwracając ponadto uwagę na daty dołączonych do wniosku oświadczeń i ich ocenę przez Sąd Najwyższy w poprzednim postępowaniu wznowieniowym, końcowo podkreślił, że tryb przewidziany w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k. nie może być wykorzystywany do badania, czy świadkowie mają, czy nie mają wiadomości w sprawie i ewentualnie, czy wiadomości te mogą mieć znaczenie przy rozważaniu wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań niezbędne było skonfrontowanie argumentów wniosku o wznowienie postępowania ze stanowiskiem prokuratora Prokuratury Krajowej co do identyfikacji osoby o nazwisku M.P., jako rzeczywistej obserwatorki zdarzenia z dnia 27 sierpnia 2011 r., która nie została przesłuchana w zakończonym procesie. W konfrontacji tej należało uznać racje obrony, ponieważ autor wniosku w dostatecznym stopniu fakt ten wykazał. W odpowiedzi na stanowisko prokuratora podał numery PESEL zgłoszonej obecnie M.P. oraz osoby o tych samych personaliach przesłuchanej w postępowaniu przygotowawczym (wskazujące na zbliżony ich wiek). Powołał się przy tym zarówno na treść zeznań tej ostatniej, wykluczającą jej obecność na miejscu zdarzenia, jak i na treść dołączonego do wniosku oświadczenia wskazanej obecnie osoby, świadczącej o wysokim prawdopodobieństwie trafnie ustalonej tożsamości tejże osoby, jako uczestniczki grilla przy ul. S. w [...], we wskazanej dacie.

Fakt, że osoba o imieniu M., wraz z A. N., towarzyszyła wówczas skazanemu został niespornie ustalony w zakończonym postępowaniu. Sięgnięcie do akt sprawy pozwala zaś łatwo stwierdzić, że w toku śledztwa ustalono, iż osoba ta nosi nazwisko P., przesłuchano tę osobę jako świadka (ustalając jej PESEL i adres miejsca zamieszkania), a następnie z uwagi na treść jej zeznań podjęto wysiłki zmierzające do przesłuchania kolejnej osoby o tych samych personaliach, lecz legitymującą się innym (obecnie wskazanym we wniosku) numerem PESEL i miejscem zamieszkania. Wysiłki te okazały się nieskuteczne ze względu na nieustalenie aktualnego miejsca pobytu poszukiwanej i nienawiązanie przez nią kontaktu telefonicznego z Policją (zob. m.in. k. 528, k. 635, k. 802 oraz zeznania A. S., ojczyrna M. P. – k. 629). Dalszych prób odnalezienia potencjalnego świadka już jednak zaniechano. Nie zauważając tego, słusznie jednak prokurator podnosi, że kwestia ewentualnej pomyłki co do przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym właściwej osoby, nie była przedmiotem apelacji. Podkreślenia natomiast wymaga – czego nie dostrzegł prokurator, ani zresztą autor wniosku o wznowienie – że punkt ciężkości omawianej kwestii, przy uwzględnieniu opisanego powyżej przebiegu czynności śledczych, spoczywał w innym miejscu. Sprowadzał się mianowicie przede wszystkim do oceny znaczenia dowodu z zeznań M.P. dla rozstrzygnięcia sprawy. W toku zakończonego postępowania nie dostrzegano takiej właśnie wagi tego dowodu. Obrona nie wnioskowała o kontynuację prób odnalezienia właściwej osoby, także w sytuacji, gdy Sąd I instancji, zaliczając do materiału dowodowego zgłoszone w akcie oskarżenia dowody, wręcz oddalił wniosek o dowód z zeznań M.P., jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia.

Podsumowując, podane we wniosku o wznowienie okoliczności oraz przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza akt nie daje podstaw do podzielenia prezentowanego przez prokuratora powątpiewania, iż we wniosku tym podano autentyczne, identyfikujące źródło dowodowe dane (inna rzecz, na ile aktualne, ze względu na datę sporządzonego oświadczenia). Należy zatem uznać, choć wyraźnie tego nie wyartykułowano, że we wniosku wskazano na nowy, w rozumieniu art. 540 § 1 pkt. 2 lit. a k.p.k., fakt polegający na ustaleniu, po prawomocnym zakończeniu postępowania, danych dotyczących wymienionego źródła dowodowego. Zarazem nie sposób zaprzeczyć, że źródło to – M.P.

dysponuje informacjami co do zdarzenia z dnia 27 sierpnia 2011 r., będącego przedmiotem osądu. Jednakże, sam ów nowy fakt, przy uwzględnieniu zakresu tychże informacji i ich znaczenia z perspektywy ustaleń przyjętych w zakończonym procesie, nie daje podstaw do uznania, że nieprzeprowadzony dotąd dowód z zeznań M. P. byłby zdolny ustalenia te podważyć, z prawdopodobieństwem niezbędnym dla wznowienia w sprawie postępowania. W szczególności, nie ma podstaw do podzielenia stanowiska obrony, że oferowany dowód potwierdziłby, iż do zranienia przez A.A. nożem P. P. i pozostałych pokrzywdzonych, zakwalifikowanego w sposób opisany na wstępie, doszło w warunkach obrony koniecznej.

Treść pisemnego oświadczenia M.P. z dnia 22 lipca 2015 r. wskazuje, że była ona świadkiem, jak ujmuje się we wniosku o wznowienie, pierwszej fazy zdarzenia przebiegającej na posesji w pomieszczeniu gospodarczym – i to nawet nie w całości, gdyż korzystała ona z toalety, a ponadto przeszła do altanki. Autorka oświadczenia podkreśla, że w zaobserwowanej przez nią fazie osobą prowokującą skazanego do bójki był pokrzywdzony P. P., natomiast nie widziała ona dalszych wypadków przebiegających po udaniu się skazanego do wyjścia z posesji. Dopiero w dalszej fazie zdarzenia miała widzieć, jak trzech a potem dwaj mężczyźni biją skazanego. Rozważając zatem treść tego oświadczenia trzeba powiedzieć, że podawane w nim fakty odpowiadają przyjętym w sprawie ustaleniom tak co do samego zakresu możliwego obserwowania zdarzeń przez M.P., jak i co do zachowania głównych uczestników tych zdarzeń w ich początkowej fazie. Na podstawie innych przeprowadzonych dowodów w sprawie ustalono to, za czym obecnie opowiada się wnioskodawca, iż zdarzenia te miały swój początek w prowokującym zachowaniu P. P. Dalszego przebiegu wypadków – co także ustalono w sprawie – M.P. nie widziała. Zestawienie zaś treści oświadczenia z ustaleniami sprawy przekonuje niezbicie, że kolejne obserwacje M.P. dotyczyły końcowej fazy zdarzenia, wiążącej się z próbą ujęcia skazanego.

Jak więc z powyższego wynika, wprowadzenie do procesu dowodu z zeznań M.P. w żadnej mierze nie mogłoby skłonić do uznania, że skazany działał w warunkach obrony koniecznej. Taka wersja została w zakończonym postępowaniu

wykluczona na podstawie dowodów i okoliczności bezpośrednio świadczących o przebiegu wypadków, których wymieniona osoba nie zaobserwowała.

W nawiązaniu należy zauważyć, że jedną z podstaw przyjętych w zakończonym postępowaniu ustaleń co do przebiegu pierwszej fazy zdarzenia oraz szczegółów uczestniczenia w niej M.P., stanowiły obdarzone wiarą zeznania A. N. W rozważanym wniosku o wznowienie postępowania nie przedstawiono przekonujących argumentów do uznania, że zeznania te były niejasne, niepełne, bądź wręcz niewiarygodne, a w takim razie, że oferowany obecnie, pochodzący z tego źródła nowy dowód miałby wymaganą przepisem art. 540 § 1 pkt. 1 lit a k.p.k. cechę *novum*, uzasadniającą wznowienie postępowania. Za takim stanowiskiem nie przemawia treść dołączonego do wniosku pisemnego oświadczenia A. N., sporządzonego w dniu 23 września 2013 r. Rzecz bowiem w tym, że podany w oświadczeniu, „uzupełniony” opis zdarzenia – również we fragmentach z pierwszej i ostatniej jego fazy – służy nie tyle wykazaniu nowych jego okoliczności, pominiętych bądź zatajonych przez świadka w zeznaniach złożonych w Sądzie Okręgowym przed ponad rokiem (k. 1076), ile przedstawieniu jego własnej opinii co do postawy osób uczestniczących w zdarzeniu, a zwłaszcza poglądu, że skazany działał w warunkach obrony koniecznej. Nie trzeba szerzej uzasadniać, że funkcją postępowania wznowieniowego nie jest badanie opinii przesłuchanych osób co do trafności ocen przyjętych przez Sąd w prawomocnie zakończonym postępowaniu.

Z tych zatem wszystkich względów Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie nie zachodzą podstawy do wznowienia postępowania, wskazane we wniosku, a więc, że nie przedstawiono w nim faktów lub dowodów o takiej wymowie, które mogłyby przemawiać za graniczącym z pewnością prawdopodobieństwem stwierdzenia, że wyrok skazujący A.A. jest obarczony błędem. Dlatego też wniosek ten oddalił.

Mając na uwadze złą sytuację materialną skazanego, który odbywa długoterminową karę pozbawienia wolności, Sąd Najwyższy zwolnił go od ponoszenia kosztów postępowania wznowieniowego. Wysokość wynagrodzenia obrońcy z urzędu za czynności w sprawie o wznowienie ustalono na podstawie § 17 ust. 4 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1348 ze zm.).

kc